

Υπόθεση C-40/21

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

26 Ιανουαρίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Curtea de Apel Timișoara (Ρουμανία)

Ημερομηνία της απόφασεως του αιτούντος δικαστηρίου:

12 Νοεμβρίου 2020

Προσφεύγων:

T.A.C.

Καθής:

Agenția Națională de Integritate

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων με την οποία ο προσφεύγων ζητεί την ακύρωση έκθεσης αξιολόγησης με την οποία διαπιστώθηκε ότι αυτός δεν είχε τηρήσει το νομικό καθεστώς της σύγκρουσης συμφερόντων στον διοικητικό τομέα

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής απόφασεως

Δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ζητείται η ερμηνεία του άρθρου 15, παράγραφος 1, και των άρθρων 47 και 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Έχει η αρχή της αναλογικότητας των ποινών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι εφαρμόζεται και σε πράξεις διαφορετικές από όσες ρητώς

ορίζονται ως ποινικά αδικήματα από την εθνική νομοθεσία, αλλά οι οποίες δύναται να θεωρηθούν ως «κατηγορίες ποινικής φύσεως» κατά την έννοια του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν διαπλασθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και ιδίως του κριτηρίου της αυστηρότητας της ποινής, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης όσον αφορά την αξιολόγηση περί σύγκρουσης συμφερόντων, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην επιβολή πρόσθετης κύρωσης συνιστάμενης στην απαγόρευση κατοχής δημόσιων αιρετών αξιωμάτων για χρονικό διάστημα τριών ετών;

2. Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, έχει η αρχή της αναλογικότητας των ποινών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 49 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική εκτελεστική διάταξη δυνάμει της οποίας, σε περίπτωση διαπίστωσης σύγκρουσης συμφερόντων όσον αφορά πρόσωπο που κατέχει δημόσιο αιρετό αξίωμα, επιβάλλεται αυτομάτως, εκ του νόμου, η πρόσθετη κύρωση της απαγόρευσης κατοχής δημόσιων αιρετών αξιωμάτων για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τριών ετών, χωρίς τη δυνατότητα επιβολής κύρωσης ανάλογης προς τη διαπραχθείσα παράβαση;

3. Έχουν το δικαίωμα προς εργασία, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, την έννοια ότι αντιτίθενται σε εθνική εκτελεστική διάταξη δυνάμει της οποίας, σε περίπτωση διαπίστωσης σύγκρουσης συμφερόντων όσον αφορά πρόσωπο που κατέχει δημόσιο αιρετό αξίωμα, επιβάλλεται αυτομάτως, εκ του νόμου, η πρόσθετη κύρωση της απαγόρευσης κατοχής δημόσιων αιρετών αξιωμάτων για προκαθορισμένο χρονικό διάστημα τριών ετών, χωρίς τη δυνατότητα επιβολής κύρωσης ανάλογης προς τη διαπραχθείσα παράβαση;

Σχετικές διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης): άρθρο 15, παράγραφος 1, άρθρα 47, 49 και 51, καθώς και άρθρο 52, παράγραφος 3.

Απόφαση 2006/928/ΕΚ της Επιτροπής, της 13ης Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού για τη συνεργασία και τον έλεγχο της προόδου στη Ρουμανία όσον αφορά την επίτευξη των ειδικών στόχων αναφοράς στους τομείς της δικαστικής μεταρρύθμισης και της καταπολέμησης της διαφθοράς (στο εξής: απόφαση MCV).

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative [νόμος 176/2010 σχετικά με την ακεραιότητα κατά την άσκηση δημόσιων λειτουργημάτων και αξιωμάτων, περί τροποποίησης και συμπλήρωσης του νόμου 144/2007 σχετικά με τη σύσταση, οργάνωση και λειτουργία της Agenția Națională de Integritate (Εθνικής Υπηρεσίας Ακεραιότητας, Ρουμανία), καθώς και την τροποποίηση και ενσωμάτωση άλλων κανονιστικών πράξεων] (στο εξής: νόμος 176/2010). Το άρθρο 25 του νόμου αυτού ορίζει τα εξής:

«(1) Πράξη τελεσθείσα από πρόσωπο το οποίο προκύπτει ότι εξέδωσε διοικητική πράξη, συνήψε νομική πράξη, έλαβε απόφαση ή μετέσχε στη λήψη απόφασης, κατά παράβαση των σχετικών με τη σύγκρουση συμφερόντων ή του ασυμβίβαστου υποχρεώσεων, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα και τιμωρείται σύμφωνα με τους κανόνες που ισχύουν για το επίμαχο αξίωμα, λειτουργήμα ή δραστηριότητα, στο μέτρο που οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εισάγουν παρέκκλιση από αυτούς και εφόσον η πράξη δεν συνιστά ποινικό αδίκημα.

(2) Πρόσωπο το οποίο παύθηκε ή απαλλάχθηκε από τα καθήκοντά του σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή σε σχέση με το οποίο διαπιστώθηκε ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων ή ασυμβίβαστου δεν έχει πλέον το δικαίωμα να ασκεί δημόσιο λειτουργήμα ή αξίωμα το οποίο εμπίπτει στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εξαιρουμένων των εκλογικών δραστηριοτήτων, για χρονικό διάστημα τριών ετών από την ημερομηνία κατά την οποία παύθηκε ή απαλλάχθηκε από το επίμαχο δημόσιο λειτουργήμα ή αξίωμα, ή από την ημερομηνία αυτοδίκαιης λήξης της θητείας του. Αν το εμπλεκόμενο πρόσωπο κατέχει αιρετό αξίωμα, δεν δύναται πλέον να κατέχει την ίδια θέση για χρονικό διάστημα τριών ετών από τη λήξη της θητείας. Αν το εμπλεκόμενο πρόσωπο δεν ασκεί πλέον δημόσιο λειτουργήμα ή αξίωμα κατά τον χρόνο διαπίστωσης του ασυμβίβαστου ή της σύγκρουσης συμφερόντων, η τριετής απαγόρευση αρχίζει, σύμφωνα με τον νόμο, από την ημερομηνία κατά την οποία η έκθεση αξιολόγησης κατέστη οριστική ή από την ημερομηνία κατά την οποία η δικαστική απόφαση που επιβεβαιώνει την ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων ή ασυμβίβαστου κατέστη αμετάκλητη».

Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției (νόμος 161/2003 σχετικά με ορισμένα μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας κατά την άσκηση των δημόσιων αξιωμάτων, των δημόσιων λειτουργημάτων και στον τομέα των επιχειρήσεων, την πρόληψη και την καταπολέμηση της διαφθοράς).

Decizia nr. 418/2014 (απόφαση 418/2014) του Curtea Constituțională (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Ρουμανία), σύμφωνα με την οποία η έκφραση «aceeași funcție (ίδιο αξίωμα)», η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 25,

παράγραφος 2, του νόμου 176/2010, αφορά όλα τα αιρετά αξιώματα, συμπεριλαμβανομένου αυτού του δημάρχου·

Decizia nr. 449/2015 (απόφαση 449/2015) του Curtea Constituțională (Συνταγματικού Δικαστηρίου)

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η καθής είναι διοικητική αρχή επιφορτισμένη με την αξιολόγηση των συγκρούσεων συμφερόντων. Ο προσφεύγων ήταν, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, δήμαρχος της πόλης MN.
- 2 Με την έκθεση αξιολόγησης της 25ης Νοεμβρίου 2019, η καθής διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων δεν είχε τηρήσει το νομικό καθεστώς της σύγκρουσης συμφερόντων στον διοικητικό τομέα, καθόσον, κατά το χρονικό διάστημα που κατείχε το αξίωμα του δημάρχου, είχε συνάψει σύμβαση χρησιδανείου με την Asociația T.M.N. (ένωση T.M.N.), της οποίας η σύζυγός του ήταν ιδρυτικό μέλος και στην οποία ασκούσε καθήκοντα αντιπροέδρου. Με την εν λόγω σύμβαση, παρασχέθηκε στην ανωτέρω ένωση δικαίωμα δωρεάν χρήσης ορισμένων επαγγελματικών χώρων που ανήκαν στον δήμο MN για χρονικό διάστημα 5 ετών, με σκοπό την άσκηση πολιτιστικών δραστηριοτήτων.
- 3 Στις 19 Δεκεμβρίου 2019, ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων με αίτημα την ακύρωση της εν λόγω έκθεσης. Προς στήριξη του αιτήματός του, ο προσφεύγων υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η απόφαση για σύναψη της σύμβασης χρησιδανείου ελήφθη από το δημοτικό συμβούλιο του δήμου MN, και ότι, ως εκ τούτου, ήταν υποχρεωμένος να εκτελέσει την εν λόγω απόφαση. Περαιτέρω, η εν λόγω απόφαση δεν προσπόρισε οιοδήποτε υλικό όφελος στη σύζυγό του. Τέλος, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι δεν κλήθηκε να υποβάλει τις παρατηρήσεις του και ότι, ως εκ τούτου, προσβλήθηκαν τα δικαιώματά του άμυνας.
- 4 Ο προσφεύγων ζήτησε επίσης από το αιτούν δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της επίδικης διαφοράς, να υποβάλει στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα. Κατ' ουσίαν, ο προσφεύγων εκτιμά ότι το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται στην εθνική ρύθμιση δυνάμει της οποίας του επιβλήθηκε η πρόσθετη κύρωση της απαγόρευσης κατοχής δημόσιων αιρετών αξιωμάτων για χρονικό διάστημα τριών ετών (στο εξής: επίμαχη κύρωση).

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 5 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, σε περίπτωση απόρριψης της προσφυγής του, θα του επιβληθούν, δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 2, του νόμου 176/2010, σοβαρές κυρώσεις, ιδίως δε η παύση της θητείας του και η απαγόρευση κατοχής οιοδήποτε δημόσιου αιρετού αξιώματος για χρονικό διάστημα τριών ετών. Κατά

τον προσφεύγοντα, ο ανωτέρω νόμος συνιστά εφαρμογή της απόφασης MCV και, εξ αυτού του λόγου, δυνάμει του άρθρου 51 του Χάρτη, οι περιεχόμενες στον Χάρτη εγγυήσεις ισχύουν και για τον νόμο 176/2010.

- 6 Εντός αυτού του πλαισίου, ο προσφεύγων θέτει το ζήτημα αν η επίμαχη κύρωση, η οποία επιβάλλεται αυτομάτως δυνάμει του νόμου και δεν μπορεί να επιβληθεί κατ' αναλογίαν προς τη διαπιστωθείσα παράβαση, συνάδει προς ορισμένα δικαιώματα και αρχές που κατοχυρώνει ο Χάρτης.
- 7 Πρώτον, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διοικητική αξιολόγηση σχετικά με τη σύγκρουση συμφερόντων που προβλέπει η εθνική νομοθεσία αντιστοιχεί στην έννοια της «κατηγορίας ποινικής φύσεως», κατά την έννοια του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν διαπλασθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και ιδίως του κριτηρίου της αυστηρότητας της ποινής. Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, η εν λόγω αξιολόγηση πρέπει να έχει την ίδια έννοια και εμβέλεια και στο πλαίσιο του δικαίου της Ένωσης. Κατά συνέπεια, όπως υποστηρίζει ο προσφεύγων, ακόμη και αν η πράξη για την οποία του επιβλήθηκαν κυρώσεις δεν συνιστά ποινικό αδίκημα αλλά πειθαρχικό παράπτωμα, το άρθρο 49 του Χάρτη παραμένει εφαρμοστέο και αντιτίθεται στην εν λόγω ρύθμιση υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας των αδικημάτων και των ποινών.
- 8 Δεύτερον, ο προσφεύγων εκτιμά ότι η επίμαχη ρύθμιση αντιβαίνει στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του Χάρτη. Πράγματι, το άρθρο 25, παράγραφος 2, του νόμου 176/2010, απαγορεύει την κατοχή αιρετών αξιωμάτων για χρονικό διάστημα τριών ετών από την ημερομηνία λήξης της θητείας ή από την ημερομηνία κατά την οποία καθίσταται οριστική η έκθεση αξιολόγησης της καθής· η εν λόγω απαγόρευση, στο μέτρο που δεν είναι ανάλογη προς την τελεσθείσα πράξη, προσβάλλει το δικαίωμα του προσφεύγοντος στην άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας.
- 9 Τρίτον, ο προσφεύγων εκτιμά ότι η αδυναμία αμφισβήτησης ενώπιον δικαστηρίου της επίμαχης κύρωσης, η οποία επιβάλλεται αυτομάτως δυνάμει του νόμου, προσβάλλει το δικαίωμά του σε αποτελεσματική προσφυγή, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη.
- 10 **Η καθής** ισχυρίζεται, όσον αφορά την αρχή της αναλογικότητας των αδικημάτων και των ποινών την οποία επικαλείται ο προσφεύγων, ότι ο παραλληλισμός που επιχείρησε ο προσφεύγων μεταξύ των κανόνων περί «incidente de integritate» (περιστατικών ακεραιότητας) και εκείνων που αφορούν το ποινικό δίκαιο δεν είναι εύλογος, δεδομένου ότι οι κανόνες αυτοί έχουν ειδικά και, επομένως, διαφορετικά πεδία εφαρμογής.
- 11 Συναφώς, η καθής υποστηρίζει ότι, με την απόφαση 449/2015, το Curtea Constituțională (Συνταγματικό Δικαστήριο) έκρινε ότι η επίμαχη κύρωση συνιστά κύρωση διαφορετικής νομικής φύσης σε σχέση με την προβλεπόμενη στο ποινικό

δίκαιο παρεπόμενη ποινή, και συνίσταται στην προσωρινή απαγόρευση άσκησης ορισμένων δικαιωμάτων, στην προκειμένη δε υπόθεση, εκλογικών δικαιωμάτων. Περαιτέρω, σύμφωνα με την ίδια απόφαση, ο νόμος 176/2010 αποσκοπεί στη διασφάλιση της ακεραιότητας και της διαφάνειας κατά την άσκηση των δημόσιων λειτουργημάτων και αξιωμάτων και στην πρόληψη της θεσμικής διαφθοράς, η οποία δεν μπορεί να υπαχθεί κατ' αναλογία στο ειδικό νομικό καθεστώς του ποινικού δικαίου και στις ποινικές κυρώσεις.

- 12 Όσον αφορά την προβαλλόμενη παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 1, του Χάρτη, η καθής, επικαλούμενη το άρθρο 52 του Χάρτη, υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι ο περιορισμός ορισμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων είναι θεμιτός αν τηρούνται οι ισχύοντες κανόνες δικαίου που έχουν θεσπιστεί σύμφωνα με το Σύνταγμα και το δίκαιο της Ένωσης. Νομοθετική διάταξη προβλέπουσα κύρωση δεν αντιβαίνει ούτε στο δίκαιο της Ένωσης ούτε σε άλλες διατάξεις στις οποίες κατοχυρώνονται θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών σε περίπτωση που συνεπάγεται περιορισμό των δικαιωμάτων του πολίτη, υπό την προϋπόθεση όμως ότι η κύρωση που επιβάλλεται είναι νόμιμη.
- 13 Κατά την καθής, η εφαρμογή κανόνα του εθνικού δικαίου που αποσκοπεί στη θέσπιση μιας αρνητικής υποχρέωσης για πρόσωπο που κατέχει δημόσιο αξίωμα - υποχρέωση απορρέουσα από την ιδιότητα του ενδιαφερόμενου- δεν μπορεί να συνιστά παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, [αν λαμβάνει χώρα] στο πλαίσιο της υποχρεωτικής τήρησης των επιταγών του κράτους δικαίου και των αρχών της ακεραιότητας, διαφάνειας και υπεροχής του δημόσιου συμφέροντος. Πάντως, οι κανόνες βάσει των οποίων η καθής εκπληρώνει την αποστολή της αποσκοπούν στη διασφάλιση της ακεραιότητας κατά την άσκηση των δημόσιων λειτουργημάτων και αξιωμάτων και στην πρόληψη της θεσμικής διαφθοράς, μέσω ανάληψης ευθύνης κατά την αξιολόγηση, μεταξύ άλλων, της ενδεχόμενης σύγκρουσης συμφερόντων στην οποία είναι πιθανό να τελούν τα πρόσωπα που ορίζονται από τον νόμο κατά την άσκηση των δημόσιων αξιωμάτων και λειτουργημάτων.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της απόφασης περί παραπομπής

- 14 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο νόμος 176/2010 συνιστά εφαρμογή της απόφασης MCV, η οποία καθορίζει ορισμένους σκοπούς που πρέπει να επιτευχθούν από τη Ρουμανία. Ο σκοπός 2 του παραρτήματος της εν λόγω απόφασης αφορά τη σύσταση οργανισμού ακεραιότητας με αρμοδιότητες όσον αφορά τον έλεγχο περιουσιακών στοιχείων, την έλλειψη συμμόρφωσης και την ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων, καθώς και την έκδοση δεσμευτικών αποφάσεων βάσει των οποίων μπορούν να επιβληθούν αποτρεπτικές ποινές. Δεδομένου ότι αντικείμενο της προσφυγής που ασκήθηκε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου είναι η ακύρωση έκθεσης συνταχθείσας από την υπηρεσία που συστάθηκε βάσει του προαναφερθέντος σκοπού 2, η υπό κρίση υπόθεση αφορά την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

- 15 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι, σε περίπτωση διαπίστωσης σύγκρουσης συμφερόντων στο πλαίσιο αιρετών αξιωμάτων, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, το εθνικό δίκαιο προβλέπει την αυτοδίκαιη παύση της θητείας του ενδιαφερόμενου. Παράλληλα, επιβάλλεται και η επίμαχη κύρωση, ως πρόσθετη κύρωση. Η εν λόγω κύρωση επιβάλλεται εκ του νόμου, χωρίς ανάλυση της σκοπιμότητας της επιβολής της και χωρίς αυτή να διαφοροποιείται αναλόγως της σοβαρότητας της διαπιστωθείσας παράβασης.
- 16 Όσον αφορά το **πρώτο προδικαστικό ερώτημα**, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η πράξη για την οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις στον προσφεύγοντα δύναται να συνιστά, κατά το άρθρο 25, παράγραφος 1, του νόμου 176/2010, είτε πειθαρχικό παράπτωμα, είτε ποινικό αδίκημα. Το ποινικό αδίκημα της σύγκρουσης συμφερόντων τιμωρείται, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, με φυλάκιση από ένα έως πέντε έτη και με απαγόρευση άσκησης του δικαιώματος κατοχής δημόσιου αξιώματος. Επομένως, επισημαίνεται ότι τόσο η νομοθεσία περί σύγκρουσης διοικητικής φύσεως συμφερόντων, όσο και η σχετική με το αδίκημα της σύγκρουσης συμφερόντων ποινική διάταξη προβλέπουν την κύρωση/ποινή της απαγόρευσης κατοχής δημόσιου αξιώματος ή της άσκησης δημόσιου λειτουργήματος.
- 17 Εντός αυτού του πλαισίου, τίθεται το ζήτημα αν οι διατάξεις του άρθρου 49 του Χάρτη εφαρμόζονται και σε διαδικασίες άλλες πλην των ποινικών (επί παραδείγματι, τη διαδικασία περί πειθαρχικής ευθύνης δημόσιου υπαλλήλου, η οποία, κατά το ρουμανικό δίκαιο, υπάγεται στο δημόσιο δίκαιο), αλλά μπορούν επίσης να συνεπάγονται ποινική ευθύνη. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση πράξη μπορεί να θεωρηθεί «κατηγορία ποινικής φύσεως», κατά την έννοια του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων που έχουν διαπλασθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και ιδίως του κριτηρίου της αυστηρότητας της ποινής.
- 18 Όσον αφορά το **δεύτερο ερώτημα**, επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση διαπίστωσης σύγκρουσης συμφερόντων αναφορικά με πρόσωπο που κατέχει αιρετό δημόσιο αξίωμα, η επίμαχη κύρωση επιβάλλεται αυτομάτως, δυνάμει του νόμου, χωρίς τη δυνατότητα επιβολής κύρωσης ανάλογης προς τη διαπραχθείσα παράβαση. Ούτε καν το δικαστήριο που επιλήφθηκε της ανάλυσης της έκθεσης της καθής έχει την εξουσία να εξετάσει την κύρια κύρωση της παύσης της θητείας ή την επίμαχη κύρωση και να επιβάλει, ενδεχομένως, κύρωση ανάλογη προς την εν λόγω διαπραχθείσα παράβαση.
- 19 Εντός αυτού του πλαισίου, σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα, τίθεται το ζήτημα αν η αρχή της αναλογικότητας των ποινών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 49, παράγραφος 3, του Χάρτη, αντιτίθεται σε τέτοιου είδους εθνική ρύθμιση.

- 20 Όσον αφορά **το τρίτο ερώτημα**, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, η επίμαχη κύρωση επιβάλλεται αυτομάτως, δυνάμει του νόμου, το δε δικαστήριο δεν δύναται να εξετάσει ούτε την αναγκαιότητα επιβολής της κύρωσης, ούτε το περιεχόμενό της σε σχέση με τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υπόθεσης. Το δικαστήριο έχει μόνο τη δυνατότητα να εξακριβώσει αν οι αποδιδόμενες πράξεις συνιστούν ή όχι σύγκρουση συμφερόντων.
- 21 Κατά συνέπεια, δοθέντος ότι το πρόσωπο το οποίο αφορά η έκθεση αξιολόγησης δύναται να αμφισβητήσει ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου μόνον την τέλεση της αποδιδόμενης πράξης, αλλά όχι την επιβληθείσα κύρωση, τίθεται το ζήτημα αν τα άρθρα 15 και 47 του Χάρτη αντιτίθενται σε τέτοιου είδους εθνική ρύθμιση.